

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003249

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чеботарьова Наталія Йосипівна

2. Nataliia Y. Chebotarova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1790-5925

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 26-09-2025

Спеціальність за освітою: Менеджмент

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10746

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.02, 06.71.07, 06.92

Тема дисертації:

1. Організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України
2. Organizational and economic support for the resilience of the functioning of the dairy products market in the context of food security in Ukraine

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено розвитку організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України та воєнно-повоєнної розбудови. Розроблено концептуальний базис дослідження на основі синтезу чотирьох наукових підходів (теорії сталого розвитку, резильєнтності, інституційної теорії та безпекового підходу). Визначено структуру системи вертикально суміжних ринків молочних продуктів, яка складається з п'яти основних рівнів, проаналізовано особливості функціонування та організаційно-економічне забезпечення кожного рівня. Уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема, дефініції «резильєнтність ринку», «організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів». Проведено

аналіз тенденцій і проблем функціонування системи ринків молочних продуктів у мирний і воєнний час, визначено зміни процесів відтворення під впливом безпекових загроз та особливості адаптації різних ринків до воєнного періоду. Розроблено методичний підхід та рекомендації до комплексного оцінювання динаміки ринку на засадах загрозостійкості та сталого розвитку. Запропоновано систему кількісно-якісних індикаторів, об'єднаних у 5 груп, для оцінювання впливу ринку на продовольчу й економічну безпеку держави, загрозостійкості системи суміжних ринків, економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку. Розвинуто інституціональні засади стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів, їх маркетингове забезпечення в аспекті споживчої поведінки. Запропоновано концепцію модернізації організаційно-економічного забезпечення ринку молочних продуктів в умовах євроінтеграції, що охоплює п'ять стратегічних напрямів трансформації: нормативно-правовий, технологічний, організаційний, фінансово-економічний та інфраструктурно-логістичний. Обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку вітчизняного ринку з позиції кінцевого споживача. На основі комплексного підходу розроблено організаційно-економічний механізм забезпечення стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів у контексті завдань Плану відновлення України за напрямом Нова аграрна політика.

2. The dissertation work is devoted to the development of organizational and economic support for the resilience of the functioning of the dairy products market in the context of food security in Ukraine and post-war development. A conceptual basis for the study is developed based on the synthesis of four scientific approaches (theory of sustainable development, resilience, institutional theory and security approach). The structure of the system of vertically adjacent dairy markets is determined, which consists of five main levels, the features of the functioning and organizational and economic support of each level were analyzed. The conceptual and categorical apparatus of the study has been clarified, in particular, the definition of "resilience of the market", "organizational and economic support for the resilience of the dairy market". An analysis of trends and problems in the functioning of the dairy market system in peacetime and wartime was conducted, changes in reproduction processes under the influence of security threats and the peculiarities of adaptation of various markets to the war period were identified. A methodical approach and recommendations for a comprehensive assessment of market dynamics based on resilience and sustainable development have been developed. A system of quantitative and qualitative indicators, combined into 5 groups, has been proposed to assess the impact of the market on the food and economic security of the state, the resilience of the system of adjacent markets, the economic, social and environmental components of sustainable development. Institutional principles of resilience of the functioning of the dairy market system, and their marketing support in terms of consumer behavior have been developed. The concept of modernization of organizational and economic support of the dairy market in the context of European integration is proposed, which covers five strategic areas of transformation: regulatory, technological, organizational, financial and economic, and infrastructure and logistics. Priority areas for the development of the domestic dairy market from the perspective of the end consumer are substantiated. Based on the comprehensive approach, an organizational and economic mechanism for ensuring the resilience of the functioning of the dairy market system in the context of the tasks of the Recovery Plan of Ukraine in the direction of the New Agrarian Policy has been developed.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U100160, 0122U000825, 0124U003609

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. (2021). Методичні положення до оцінки національної продовольчої безпеки на засадах сталого розвитку. *Food Industry Economics* / Б, № 13(4), 27-41.
- Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Бочкарьов Д.О., Чеботарьова Н.Й. (2022). Стійкість функціонування ринку молочних продуктів у системі вертикально суміжних ринків України. *Food Industry Economics* / Б, 14(3), 3-18.
- Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Чеботарьова Н.Й. (2023). Інституціональне забезпечення стійкості функціонування локальних ринків молока та молочних продуктів у воєнний та повоєнний періоди. *Food Industry Economics* / Б, 15(3), 13-27.
- Nikishyna, O.V., Zerkina O.O., Chebotarova N. Y. (2023). System of principles for selective regulation of commodity markets in conditions of instability. *Economic Innovations* /Б, (25(1(86)), 112-125.
- Чеботарьова Н.Й. (2024). Теоретико-методичні засади економіко-поведінкового дизайну ринку молочних продуктів для забезпечення продовольчої безпеки. *Трансформаційна економіка* /Б, № 2 (07), 109-119.
- Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. (2024). Забезпечення системних властивостей ринку молочних продуктів України в умовах війни та безпекових загроз. *Агросвіт* /Б, № 23, 76-84.
- Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. (2024). Ризики й загрози продовольчій безпеці України та стійкості функціонування агропромислових ринків у воєнний і повоєнний періоди. *Grail of Science* /Б, № 45, 214-231
- Nikishyna O.V., Chebotarova N. Y. (2024). Trends and organizational and economic ensuring resilience of functioning of the market dairy products of Ukraine in the war and post-war period. *Economic Innovations* / Б, (26(4(93)), 126-140
- Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. (2025). Методичний підхід та рекомендації до комплексного оцінювання ринку молочної продукції на засадах загрозостійкості та збалансованого розвитку. *Grail of Science* /Б, № 51, 380-400.
- Nikishyna O., Bondarenko S., Zybareva O., Verbivska L., Zerkina O., Chebotarova N. (2025). A circular ecosystem for the implementation of sustainable development goals based on extended producer responsibility. *Multidisciplinary Science Journal / Scopus*. № 7(4), 2025071.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих; підвищення результативності державної агропромислової політики, забезпечення продовольчої безпеки

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100160, 0122U000825, 0124U003609

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нікішина Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Nikishyna

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7172-3551

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Седікова Ірина Олександрівна

2. Iryna O. Sedikova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5684-6927

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071062

Місцезнаходження: вул. Канатна, Одеса, 65039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семенда Ольга Володимирівна

2. Olga V. Semenda

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6690-645X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколюк Катерина Юріївна
2. Kateryna Y. Sokoliuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0758-6468

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лисюк Володимир Митрофанович
2. Volodymyr M. Lysiuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8766-4325

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 01209765

Місцезнаходження: Французький бульвар, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лайко Олександр Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лайко Олександр Іванович

